

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: **Ing. D. K.**
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Jiřím Horou
sídlem Moravské náměstí 15, 602 00 Brno, Třinec

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 4. 2022, č. j. MPSV-2022/35103-421/1,
ve věci vrácení podpory v nezaměstnanosti

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou došlou zdejšímu soudu dne 24. 6. 2022 domáhal zrušení rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 21. 4. 2022, č. j. MPSV-2022/35103-421/1 (dále „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajská pobočka v Brně ze dne 25. 1. 2022, č. j. BMA-992/2022-D4 (dále „úřad práce“), kterým byla žalobci uložena povinnost vrátit podporu

v nezaměstnanosti za období od 23. 9. 2020 do 31. 1. 2021 ve výši 82 727 Kč (dále „prvostupňové rozhodnutí“).

2. Žalobce nesouhlasí s napadeným rozhodnutím. Žalobci byla uložena povinnost vrátit vyplacenou podporu v nezaměstnanosti z důvodu porušení jeho oznamovací povinnosti týkající se dohod o provedení práce, uzavřených v roce 2016 se společností Dante Asset Tracking s. r. o., na základě kterých pouze v první polovině roku 2016 brigádně pracoval v rámci vysokoškolského studia. Následně měl za to, že dohody byly ukončeny. Po dokončení studia byl zaměstnán. Pro společnost Dante Asset Tracking s. r. o. od roku 2016 žádnou práci nevykonával. Oznamovací povinnost neporušil svévolně, ale na základě svého přesvědčení, že smlouvy již ukončeny byly.
3. Dále žalobce namítl, že není pravdou, že by podporu v nezaměstnanosti přijal neprávem. Tuto pobíral v dobré víře a za situace, kdy žádnou práci nevykonával a žádný příjem mu nevznikl, podporu potřeboval. Naplnil se tak účel zákona. Rozhodnutí žalovaného je proto rozporné s ustanovením § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Dále je přepjatě formalistické a rozporné s dobrými mravy.
4. Konečně žalobce namítl, že v rozhodnutí o vrácení podpory musí být zohledněny další okolnosti, nejen žalobcovo vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání. Rozhodnutí žalovaného nerespektuje účel, pro který byla úprava přijata.
5. Žalovaný ve svém vyjádření shrnul dosavadní průběh řízení před správními orgány a odkázal na napadené rozhodnutí, které považuje za správné.
6. Soud ze správního spisu zjistil, že dne 23. 9. 2020 požádal o podporu v nezaměstnanosti, ve které mj. prohlásil, že není v pracovněprávním vztahu, mezi které patří též ve formuláři výslovně uvedený vztah na základě dohody o provedení práce. Dne 30. 9. 2020 mu rozhodnutím úřadu práce byla přiznána podpora v nezaměstnanosti. Dne 19. 10. 2020 byl poučen o oznamovací povinnosti oznámit vznik pracovněprávního vztahu, též na základě dohody o provedení práce, od 8 kalendářních dnů a výkon činnosti v nekolidujícím zaměstnání. Dne 3. 2. 2021 oznámil žalobce úřadu práce „odhlášení“ z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu uzavření pracovní smlouvy.
7. Dne 8. 4. 2021 se úřad práce obrátil e-mailem na společnost Dantem Asset Tracking s. r. o., s dotazem na dohody o provedení práce, které měl žalobce úřadu práce předložit; důvod a kdy se tak stalo ze spisu nevyplývá. Společnost Dantem Asset Tracking s. r. o. dne 12. 4. 2021 zaslala úřadu práce čtyři dohody o provedení práce, uzavřené s žalobcem dne 23. 11. 2015, platné od 1. 1. 2016 na dobu neurčitou s tím, že jsou stále platné.
8. Dne 11. 5. 2021 oznámil úřad práce žalobci zahájení správního řízení z moci úřední z důvodu, že žalobce neoznámil dne 23. 9. 2020 při podání žádosti o zprostředkování zaměstnání, že je v pracovněprávním vztahu na základě dohod o provedení práce. V oznámení úřad práce odkazuje na sdělení žalobce z 22. 3. 2021, které se však ve spise nenachází.
9. Žalobce poslal úřadu práce dne 19. 5. 2021 vyjádření. V něm mj. poukázal na to, že pro společnost Dantem Asset Tracking s. r. o. pracoval pouze brigádně v první polovině roku 2016, následně brigádu ukončil. Uvedené prokazoval od společnosti Dantem získanými mzdovými listy, ze kterých vyplývá, že žalobce skutečně od této společnosti žádný příjem neměl.

10. Dne 18. 6. 2021 sdělila společnost Dantem Asset Tracking s. r. o., že vztah na základě dohody o provedení práce z 23. 11. 2015 již byl ukončen.
11. Dne 4. 8. 2021 rozhodl úřad práce tak, že žalobce od 23. 9. 2020 vyřadil z evidence uchazečů o zaměstnání podle § 30 odst. 1 písm. b) bod 2 a odst. 3 zákona o zaměstnanosti z důvodu nesplnění oznamovací povinnosti podle § 27 odst. 2 zákona o zaměstnanosti bez vážných důvodů uvedených v § 5 písm. c) zákona o zaměstnanosti tím, že nejpozději do 8 kalendářních dnů neoznámil úřadu práce osobně nebo písemně další skutečnosti, které mají vliv na zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, tj. trvání pracovněprávních vztahů na základě dohod o provedení práce.
12. Proti rozhodnutí podal žalobce odvolání založené zejména na argumentaci, že měl za to, že dohody již ukončeny byly a že pro uvedenou společnost žádnou práci nevykonával od poloviny roku 2016.
13. O odvolání rozhodl žalovaný tak, že jej změnil pouze nahrazením textu „nejpozději do 8 kalendářních dnů“ textem „při podání žádosti o zprostředkování zaměstnání“, v ostatním výrok i rozhodnutí ponechal beze změny.
14. Dne 5. 1. 2022 zahájil úřad práce správní řízení z moci úřední o povinnosti vrátit přeplatek ve výši 82 727 Kč. Žalobce se dne 10. 1. 2022 k zahájení řízení vyjádřil tak, že zopakoval svou argumentaci o tom, že pro společnost Dantem Asset Tracking s. r. o. pracoval pouze brigádně po omezenou dobu poloviny roku 2016, měl smlouvy za ukončené, žádné plnění dále již neobdržel, podporu pobíral v dobré víře a potřeboval ji. Má za přepjatě formalistické a v rozporu se zásadou dobré správy, aby pouze pro formální pochybení musel vracet podporu v nezaměstnanosti, na kterou mu vznikl nárok.
15. Dne 25. 1. 2022 rozhodl úřad práce o povinnosti žalobce podporu v nezaměstnanosti vrátit. Rozhodnutí odůvodnil tím, že ode dne pravomocného vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání nemohla již žalobci právem náležet podpora, neboť tato je poskytována výhradně fyzickým osobám vedeným v evidenci uchazečů o zaměstnání. Zavinění je doloženo rozhodnutím o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu porušení oznamovací povinnosti. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, ve kterém argumentoval shodně, jako ve vyjádření se k zahájení řízení. O odvolání rozhodl žalovaný nyní napadeným rozhodnutím, ve kterém se s názorem úřadu práce ztotožnil; poukázal na to, že podle § 45 písm. c) zákona o zaměstnanosti zanikl žalobcův nárok na podporu vyřazením z evidence uchazečů o zaměstnání, podpora v nezaměstnanosti může být poskytována výhradně fyzickým osobám vedeným v evidenci uchazečů o zaměstnání, proto žalobci od 23. 9. 2020 byla podpora vyplácena neprávem, přičemž tento stav nastal zaviněním žalobce.
16. Krajský soud poté, co zjistil, že žalobní návrh je věcně projednatelný, přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalovaného (ust. § 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná; ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tímto postupem oba účastníci souhlasili.
17. Předmětem sporu mezi žalobcem a žalovaným je posouzení, zda má žalobce povinnost vrátit podporu v nezaměstnanosti poté, co byl z evidence uchazečů zpětně vyřazen z důvodu nesplnění své oznamovací povinnosti o trvání dohod o provedení práce,

o kterých měl za to, že jsou ukončeny, když žádný příjem z těchto dohod po dobu trvání evidence, ani po dobu několika let před evidencí, neměl a o trvání platnosti dohod nevěděl.

18. Podle § 45 písm. c) zákona o zaměstnanosti, *nárok na podporu v nezaměstnanosti zaniká vyřazením z evidence uchazečů o zaměstnání (§ 30).*
19. Jak bylo uvedeno výše, žalobce byl rozhodnutím úřadu práce z 4. 8. 2021 ve spojení s rozhodnutím žalovaného z 16. 12. 2021 vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání ode dne 23. 9. 2020 podle § 30 odst. 1 písm. b) bod 2a odst. 3 zákona o zaměstnanosti. Důvodem bylo nesplnění oznamovací povinnosti podle § 27 odst. 2 zákona o zaměstnanosti. Ustanovení § 30 odst. 3 zákona o zaměstnanosti pojí okamžik vyřazení ke dni, kdy uchazeč o zaměstnání nesplnil povinnost podle písm. b) odstavce prvního, tedy v posuzované věci zpětně ke dni nesplnění oznamovací povinnosti ohledně předmětných dohod o provedení práce při podání.
20. Z uvedeného je zřejmé, že ke dni 23. 9. 2020, ke kterému byl žalobce vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání, zanikl jeho nárok na podporu v nezaměstnanosti. Jelikož jde o rozhodnutí s účinky ex tunc, přiznaná a vyplacená podpora mu tak nepochybně byla přiznána a vyplácena neprávem, protože na ni neměl nárok.
21. Podle § 55 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, *byla-li uchazeči o zaměstnání jeho zaviněním podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci přiznána a poskytována neprávem nebo ve vyšší částce, než skutečně náležela, zejména proto, že uchazeč o zaměstnání zamlčel nebo nesprávně uvedl některou rozhodnou skutečnost nebo nesplnil svou oznamovací povinnost, je uchazeč o zaměstnání povinen částky neprávem přijaté vrátit.*
22. Podle důvodové zprávy k tomuto ustanovení, *„ustanovení upravuje rovněž situace, kdy dojde k neoprávněnému poskytování prostředků úřadem práce zaviněním uchazeče o zaměstnání. V těchto případech je spravedlivé, aby uchazeč o zaměstnání měl povinnost neoprávněně získané částky vrátit. Nárok na vrácení podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci zaniká uplynutím pěti let“.*
23. Ačkoliv žalobce pobíral podporu v nezaměstnanosti neprávem, tedy v rozporu se zákonem, povinnost ji vrátit mu vzniká pouze tehdy, jestliže nezákonnost jejího přiznání a výplaty zavinil. Zákon o zaměstnanosti nestanoví absolutní odpovědnost - bývalého - uchazeče o zaměstnání neprávem vyplacenou podporu vrátit po zániku nároku na ni, ale předpokládá přítomnost kvalifikované subjektivní stránky, byť pouze ve formě nevědomé nedbalosti. Zákon neobsahuje žádnou speciální úpravu zavinění, lze ji tedy chápat podle obecných teoretických východisek. Zavinění obecně teorie chápe jako vztah jednajícího ke škodlivému následku, přičemž nedbalostní zavinění nevědomé je takové jednání, kdy jednající neví, že svým jednáním může způsobit škodlivý následek, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Žalobci tak lze přisvědčit potud, že v rozhodnutí o vrácení podpory musí být zohledněny další okolnosti, nejen žalobcovo vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání.
24. Žalobce svůj subjektivní vztah popírá, kdy tvrdí, že po celou dobu podporu v nezaměstnanosti pobíral v dobré víře, pro nikoho práci nevykonával a sociální systém nezneužil, naopak podporu potřeboval.
25. Žalobce se však mýlí v příčině nezákonnosti přijaté podpory, které se na zavinění vztahuje. Jak bylo vysvětleno výše, relevantní je pouze to, zda svou, byť nevědomou

nedbalostí, zavinil vyplácení podpory neprávem, tedy zda zavinil své vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání. Žalobce měl povinnost oznámit existenci platných a účinných dohod o provedení práce, a této své povinnosti si byl vědom, když jejich neexistenci potvrdil na formulářové žádosti o zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání, která je v tomto návodná. Pracovněprávní vztah založený dohodou o provedení práce brání tomu, aby žalobce mohl být uchazečem o zaměstnání podle § 25 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti a jde tedy o skutečnost, která na rozhodnutí o jeho žádosti může mít vliv. Žalobce proto mohl a měl vědět, že tuto oznamovací povinnost ohledně sporných dohod má, a že jejich existence brání jeho zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Není však relevantní, že si jejich existenci neuvedl, ať již z důvodu, že podle nich nepracoval a neměl z nich žádný příjem, či zda na ně pouze zapomněl pro plynutí času. Žalobce tak zavinil, že byl z evidence uchazečů vyřazen a tedy zavinil, že mu podpora v nezaměstnanosti byla vyplacena neprávem. Nastala tedy situace předvídaná citovaným § 55 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, neboť žalobci byla podpora vyplácena neprávem, protože na ni neměl nárok podle § 45 písm. c) zákona o nezaměstnanosti, a nezákonnost jejího přiznání a vyplacení žalobce zavinil, protože zavinil, že byl z evidence uchazečů o zaměstnání pravomocně vyřazen podle § 30 odst. 1 písm. b) bod 2a odst. 3 zákona o zaměstnanosti. Rozhodnutí žalovaného je tedy zákonné.

26. Námitky, které nyní žalobce uplatnil v žalobě, měl žalobce uplatnit v jiném řízení, a to v řízení proti rozhodnutí o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání, proti kterému však žalobce žalobu nepodal, když taková skutečnost nevyplývá ani z žalobních tvrzení ani není soud známa z úřední činnosti; zde by jeho námitky formalistického, nepřiměřeného a proti účelu zákona jdoucího postupu úřadu práce a žalovaného relevantní byly. Obdobně rozhodl Nejvyšší správní soud v žalovaném citovaném rozsudku ze dne 21. 9. 2016 č. j. 10 Ads 104/2015-55. Krajskému soudu nyní bohužel není otevřen prostor k tomu, aby se k rozhodnutí o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání jakkoliv vyjadřoval. Ve vztahu k nyní napadenému rozhodnutí tyto námitky ve smyslu, jak je žalobce koncipoval, nejsou důvodné; rozhodnutí není rozporné s účelem zákona, který podporu v nezaměstnanosti přiznává pouze tomu, kdo je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání (za splnění dalších podmínek) a není ani formalistické, protože je plně v souladu s koncepcí a účelem zákona.
27. Za dané procesní situace soudu nezbylo, než žalobu zamítnout postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s. pro nedůvodnost žalobních námitek.
28. V řízení byl plně procesně úspěšný žalovaný, kterému v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. vzniklo právo na náhradu nákladů řízení; procesně neúspěšnému žalobci právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo. Vzhledem k tomu, že podle obsahu spisu žalovanému žádné náklady řízení nevznikly, soud rozhodl tak, že žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení nepřiznal (výrok II.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 27. června 2023

Shodu s prvopisem potvrzuje I. Ch.

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně